

Skriftligt Værktøj (WAT)

I dette dokument finder du skriftlige opgaver indenfor forskellige emner, som du kan give til dine studerende. Talentfulde studerende har tendens til at opsøge udfordrende opgaver i og udenfor uddannelsen, og siden indledende fag og kurser typisk ikke vil indeholde denne type af opgaver, kan de nedenstående opgaver være en hjælp til at få øje på disse talentfulde studerende tidligt. Du kan stille en eller flere af disse opgaver i begyndelsen af en ny studieperiode. Opgaverne er ikke ment som obligatoriske, men skal bruges som frivillige opgaver. Du kan selv stille passende deadlines, eller fastsætte et maksimalt antal opgaver du vil bedømme. (Kun de første fem opgaver der bliver afleveret, vil blive bedømt el.lign.) Du kan også afgrænse hvilken type besvarelser du ønsker (fx noter, besvarelser i punktform, eller korte tekster).

I dette værktøj findes derudover forslag til hvordan disse opgaver kan evalueres. Du vil formodentligt selv allerede nu have idéer til, hvad en skriftlig opgave kan omhandle inden for dit felt, og derfor er dette værktøj udarbejdet som en støtte til undervisere, der selv udarbejder skriftlige opgaver, som kan synliggøre talentfulde studerende der ellers kan blive overset.

I det følgende afsnit beskrives, hvordan de tre forskellige opgavetyper (dilemmaer, personlighedsudviklende og talentaktiverende) kan blotlægge tegn på studerendes potentiale. Du kan frit vælge hvilken type opgave du ønsker at stille dine studerende.

Introduktion til opgavetyper

Talentfulde studerende har unikke karaktertræk, der adskiller dem fra vanlige studerende, og gør det muligt for undervisere at identificere dem. Når det angår læringsstrategier viser forskningen, at der ofte er flere omskrivninger og at der bliver brugt mere teori i skriftlige opgaver, blandt studerende der deltager i honors programmer (Buckner et al., 2016; Achterberg, 2015). Det kan antages at talentfulde studerende, der endnu ikke deltager i et honors program, udviser lignende karaktertræk.

Nogle af disse træk er tydelige at se i forbindelse med den ordinære undervisning, mens andre træk kan være skjult hos den enkelte studerende. Det er desuden kendt fra tidligere forskning af læringsstrategier, at spørgeundersøgelser omkring studerendes egne strategier ikke altid giver et validt og fyldestgørende billede af virkeligheden (e. g. Leutner & Leopold, 2002, 2003). Derfor kan en omhyggelig talentspotting ikke ske udelukkende på baggrund af observationer eller ved brug af fx spørgeskemaer eller tjeklister.

Talentfulde studerende har potentialet til at blive førende inden for deres felt, og måden de studerende tackler deres opgaver på, kan give et hint om dette. Ved at give alle studerende en frivillig skriftlig opgave, kan det blive mere synligt hvilke studerende der har dette potentiale.

De tre opgavetyper

Dilemmaer

Ikke bare Europa, men hele verden er i udvikling og står overfor problemstillinger der skal tackles. Der er ingen nemme løsninger, og vi har brug for talentfulde og kreative personer, der er villige til at påvirke verden i en positiv retning. Siden alle problemer kan forstås på forskellige måder, og ofte har flere forskellige løsninger, opstår der ofte dilemmaer.

Et dilemma opstår, når et problem har to eller flere løsninger, der alle leder til uønskede resultater. Dilemmaer bliver ofte set som paradoksale, uden en enkelt korrekt løsning. Med henblik på socialpolitiske problematikker påpegede Rittel & Webber følgende i 1973:

”At søge efter videnskabelig basis for at løse socialpolitiske problemer er dømt til at mislykkes, på grund af problemernes natur. Det er ”grusomme” problemer, hvor videnskaben derimod er tilpasset til at tage sig af ”tamme” problemer. Politiske problemstillinger kan ikke beskrives definitivt. I et pluralistisk samfund findes desuden heller ikke nogen endegyldige svar på hvad der er for det fælles bedste, der er ingen objektiv definition af lighed eller ligestilling, politik der omhandler sociale problemer kan ikke siges at være korrekte eller ukorrekte i en meningsfuld forstand. Og det giver ikke mening at tale om ”optimale løsninger” på sociale problemer, uden først at have fastslået forskellige succeskriterier. Værst af alt, der findes ingen ”løsninger” i en komplet og objektiv forstand.” (Rittel & Webber, 1973, s. 155)

De fortsætter med at forklare hvordan det at ændre beslutninger heller ikke er let, da ”ethvert forsøg på at ændre på en beslutning, eller rette op på en uønsket konsekvens skaber nye ”grusomme” problemer, hvilket igen vil lede til nye dilemmaer” (Rittel & Webber, 1973, s. 163).

At få øje på talentfulde studerende der har lyst til at lære og at arbejde med grusomme problemer kan være svært. At stille frivillige skriftlige opgaver omkring dilemmaer kan være en hjælp til at få øje på disse studerende. Du kan finde forslag til dilemmaer i slutningen af dokumentet, men der vil formodentligt også være relevante dilemmaer fra dit felt, som de studerende kan arbejde med. Du kan finde en guide til at opstille dine egne dilemmaer, og til senere at diskutere dem med studerende i følgende sektioner i dette dokument.

Personlighedsudvikling

Når man ser på talentfulde og motiverede studerende, udviser de også unikke perspektiver på egen læringsvej og -biografi. De udviser typisk stor åbenhed, nysgerrighed, originalitet og kreativitet (Miller & Speirs Neumeister, 2017, s. 317 med henvisning til Coaste & McCrae, 1992; Davis et al., 2010). Derudover viser de studerende også en høj selvforståelse (Spisak & Squires, 2016).

Disse egenskaber kan være synlige i undervisningen, men da studerende der deltager i honorsprogrammer ofte er introverte (Achterberg 2005, s. 78 med henvisning til Palmer & Wohl, 1972) vil disse måske ikke blive opdaget. Ved at give de studerende muligheden for at skrive en opgave om deres egen personlige udvikling, kan man skabe muligheden for at få øje på disse individer.

Disse spørgsmål kan omhandle de studerendes egen læringsbiografi og deres akademiske vej både indtil nu, og fremadrettet. Der er forslag til spørgsmål senere i dokumentet.

Brug af eget talent

Studerende der er en del af honorsprogrammer er ofte mere i kontakt med deres universitet, undervisere og andre universiteter (Achterberg, 2005; Scager et al., 2012; Buckner et al., 2016). Særligt aktiviteter der supplerer den normale undervisning vil ikke blive set i den regulære undervisning. Giver man de studerende en chance for at skrive om disse aktiviteter, vil de aktive elever blive mere synlige. Dette er særligt vigtigt for elever der bliver ”kraftigt opfordret til at tage del i eksperimentel læring gennem praktik, udlandsstudier, ledelsesroller, og fakultetsledet forskning” (Plominski & Burns, 2017. s.18).

Referencer

- Achterberg, Cheryl (2005): What is an Honors Student? In: Journal of the National Collegiate Honors Council 170 (Spring/Summer), p. 75–84.
- Buckner, Ellen; Shores, Melanie; Sloane, Michael; Dantzler, John; Shields, Catherine; Shader, Karen; Newcomer, Bradley (2016): Honors and Non-Honors Student Engagement: A Mode of Student, Curricular, and Institutional Characteristics. In: Journal of the National Collegiate Honors Council Vol. 17, No. 1, p. 191–217.
- Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R. (1992). Revised NEO Personality Inventory manual. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
- Davis, G., Rimm, S., & Siegle, D. (2010). Education of the gifted and talented (6th ed.). New York, NY: Pearson.
- Leutner, Detlev; Leopold, Claudia (2003): Selbstreguliertes Lernen als Selbstregulation von Lernstrategien - Ein Trainingsexperiment mit Berufstätigen zum Lernen aus Sachtexten. In: Unterrichtswissenschaft Vol. 31, p. 38–56.
- Leutner, Detlev & Leopold, Claudia (2002). Der Einsatz von Lernstrategien in einer konkreten Lernsituation bei Schülern unterschiedlicher Jahrgangsstufen. In: Zeitschrift für Pädagogik (Beiheft 45), p. 240-258.
- Miller, Angie L. & Speirs Neumeister, Kristie L. (2017). The Influence of Personality, Parenting Styles, and Perfectionism on Performance Goal Orientation in High Ability Students. In: Journal of Advanced Academics Vol. 28, No. 4, p. 313-344.
- Palmer, A. B., & Wohl, J. (1972). Some personality characteristics of honors students. College Student Journal, Vol. 6, No. 2, p. 106-111.
- Plominski, Abigail P.; Burns, Lawrence R. (2017): An Investigation of Student Psychological Wellbeing. Honors Versus Nonhonors Undergraduate Education. In: Journal of Advanced Academics Vol. 29, No. 1, p. 5–28. DOI: 10.1177/1932202X17735358.
- Rittel, Horst W. & Webber, Melvin M. (1973). Dilemmas in a general theory of planning. In: Policy Sci 4 (22), p. 155-169. DOI: 10.1007/BF01405730
- Scager, Karin; Akkerman, Sanne F.; Keesen, Fried; Tim Mainhard, M.; Pilot, Albert; Wubbels, Theo (2012): Do honors students have more potential for excellence in their professional lives? In: High Educ Vol. 64, No. 1, p. 19–39. DOI: 10.1007/s10734-011-9478-z.
- Spisak, Art L. & Squires, Suzanne Carter (2016). The Effect of Honors Courses on Grade Point Averages. Journal of the National Collegiate Honors Council, Vol. 17, No. 2 (Fall/Winter 2016). In: p.103-114

Foreslået introduktion til de skriftlige opgaver

Som svar på spørgsmålet om hvordan man kan spotte motiverede elever der har ønsker om at arbejde med udfordrende opgaver, kan skriftlige opgaver være en vej for undervisere, til at se studerendes motivation og potentiale. Du har derfor mulighed for at aflevere en besvarelse på en af de følgende tre skriftlige opgaver.

Opgave om dilemmaer

Et dilemma beskriver en situation hvor ingen af de mulige løsninger giver et ønsket resultat. Dilemmaer kan ofte blive opfattet som paradoksale, og der vil normalt aldrig være en rigtig og en forkert løsning, siden enhver løsning også har negative konsekvenser. Derfor er der heller ingen forventning til hvilken løsning der bør præsenteres i den skriftlige opgave. Der er dog nogle forventninger til opgaven som helhed. Disse er:

- Opgaven må ikke overskride 5 normalsider.
- Hvis citater bliver brugt, skal kilden anføres korrekt.
- Opgaver skal skrives på dansk eller engelsk.
- Opgaver skal afleveres indenfor den givne tidsfrist.

Du vil nu blive præsenteret for et dilemma. Tænk over hvad du ville gøre i den givne situation. Beskriv dit valg, hvilke konsekvenser dette valg vil have, og hvorfor du ikke valgte anderledes. Se om du kan finde et lignende dilemma, overvej om du ville gribe det an på samme måde eller ej, og forklar hvorfor.

Forklar hvordan det grundlæggende problem i dette dilemma kunne påvirke dit felt, og hvordan du vil forholde dig til dette.

Eksempler på dilemmaer

Kylling

To ledere af to store nationer er på kanten af at starte en krig. En må give efter, for at undgå krig, men dette vil få dem til at se svage ud, og de vil miste en del af deres magt. Hvis ingen af de to parter giver efter, er krig uundgåelig. En krig vil lede til forværret situation for begge nationer, på grund af den potentielle krigs følger, både for økonomi, infrastruktur mm, og ingen af parterne vil være i stand til at forudse hvilken nation der ville vinde en krig.

Hjortejagt

To jægere går ud på jagt. De kan vælge at forberede sig på en hjortejagt eller en harejagt. En harejagt kan de gøre alene, men vælger de at jage en hjort har de brug for at arbejde sammen. De kan ikke kommunikere før de tager af sted, og ved ikke hvad den anden vil vælge. Jægerne vil hver især få mest ud af det delte bytte af en hjortejagt, men intet udbytte hvis den anden jæger vælger at jage harer.

Opgave om egen personlige udvikling

Du vil blive stillet nogle spørgsmål om din egen personlige udvikling. Skriv en opgave der besvarer disse spørgsmål:

- Hvordan ville du ændre verden, med brugen af dine personlige kompetencer?
- Hvilke råd ville du give dig selv som teenager, med din nuværende erfaring?
- Hvad er din passion i livet?
- Hvor vil du gerne være i dit liv om 5, 10 eller 20 år?

Opgave om brug af dine talenter

Skriv en opgave der svarer på mindst et af de følgende spørgsmål.

- Hvad er din plan for at bruge din uddannelse?
- Hvad ser du som det største problem menneskeligheden står overfor, og hvorfor?
- Mener du at staten bør støtte forskning?

Guide til at diskutere dilemmaer

Det kan være interessant at have en åben diskussion i undervisningen, baseret på de skriftlige opgaver. Her er nogle tip til, hvordan en sådan diskussion kan blive organiseres.

Skab klarhed

Læs dilemmaet højt, og forklar problemets detaljer. Det bør afklare spørgsmålene: Er der et problem i det hele taget? Hvad gør problemet til et dilemma, og hvorfor er det svært at finde en god løsning?

Første afstemning

Alle studerende (uanset om de har afleveret en opgave eller ej) skal stemme på hvad de ville vælge at gøre. Denne afstemning kan gøres anonym.

Argumentation

Argumenter for de forskellige mulige valg bliver nu skrevet op. De studerende kan hjælpes i gang ved at skrive nogle af de argumenter op der allerede er blevet nævnt i de skriftlige opgaver. De studerende kan deles op i grupper for sammen at komme med argumenter for hver deres løsningsforslag, enten tilfældigt, eller ud fra deres egne valg. Deres argumenter skal forberedes til en følgende diskussion.

Diskussion

Hver gruppe vil præsentere sine argumenter, og diskutere med de andre grupper. Afhængig af de studerende, kan dette ske struktureret eller mere åbent.

Anden afstemning

De studerende får lov til at lave en ny afstemning, for at se om nogle har ændret mening.

Refleksion

Afhold en reflekterende samtale om emnet. Brug her tid på at knytte diskussionerne til fagets indhold, eller til uddannelsen mere generelt.

Guide til egne dilemmaer

Hvis du ønsker at opstille dine egne dilemmaer og ønsker at formulere et dilemma der ligger tættere på dit felt, kan det være en god idé først at vælge hvilken type dilemma du ønsker at fremstille.

Relevante definitioner

- Moralsk dilemma: Valg mellem to muligheder der begge strider imod moralske normer, uden mulighed for at vælge en tredje løsning.
- Semi-realistisk moralsk dilemma: Problemer fra en hypotetisk person der skal vælge imellem to mulige handlinger, hvor begge går imod personens egen moral.
- Undervisnings moralsk dilemma: Et dilemma der er brugt til at få deltagere i en dilemmadiskussion til at tænke over moralske situationer og udvikle deres dømmekraft og diskussionskompetence, både som en gruppe, og som individer.

Dit valgte dilemma bør være meningsfyldt, og give mulighed for mange forskellige slags argumenter og syn på de to valgmuligheder. Derfor kan det være en god ide først selv at forsøge at overveje hvilke mulige argumenter der kunne være, eller diskutere dilemmaet med kolleger. Du kan således teste dilemmaets praktiske brug, før du stiller det som opgave til studerende. Forsøg at formulere dit dilemma, så det passer til nedenstående kriterier.

Krav til et brugbart dilemma

Dilemmaet skal...

- kunne indeholde mindst to mulige løsninger.
- bygge på et realistisk problem, hvilket er spændende at diskutere og tænke over.
- relatere til de studerendes uddannelse om muligt.
- være kortfattet og enkelt at forstå.
- omhandle etiske og/eller moralske synspunkter.
- ikke fremprovokere følelser af had, rædsel eller andre lignende negative følelser.

Eksempler på dilemmaer der relaterer til specifikke felter

Undervisningsvidenskab

Du er en studerende der netop er blevet færdig med dit studie. Kort efter din dimission, får du valget mellem to muligheder: et velbetalt job der er yderst kedeligt og ikke udfordrer dig, eller et job hvor du skal bruge dine talenter og kan udvikle dig personligt, men som er dårligt betalt.

Entrepenørskab

Det lokale valg er lige om hjørnet. En borgmester fra en europæisk storby blev kontaktet af internationale entreprenører der planlagde et event, der kunne tiltrække nye besøgende og turister til byen. Entrepenørerne vil betale størstedelen af eventet selv, og der vil blive store indtjening for byen på grund af eventets størrelse. De lokale er dog ikke glade for idéen på grund af de mange mennesker der vil komme på en gang. Dette vil have negativ effekt på trafikken, skabe lydgener, og forstyrre byens kulturelle liv. Skal borgmesteren lytte til indbyggerne, eller til entrepenørerne?

Geografi/bygningsplanlægning

Du er en bebyggelsesekspert i en storby, og er tildelt ansvaret for at modernisere et gammelt område nær byens centrum. Dette område består af grimme boligkomplekser med små lejligheder og meget gamle faciliteter. Lejlighederne bliver lejet ud af et almennyttigt boligselskab til personer med lav indkomst, der alle har levet der længe og opbygget et tæt mikrosamfund. Nye regler om brandsikkerhed vil træde i kraft det følgende år. Efter ikrafttrædelsen vil de gamle bygninger ikke længere leve op til sikkerhedskravene for beboelse. Budgettet for reoveringen tillader kun en af de følgende to muligheder:

Enten en komplet nedrivning af de gamle bygninger, efterfulgt af et nybyggeri på det samme areal, der vil blive ejerlejligheder. En lille portion af lejlighederne vil være til leje, men disse vil være dyrere end de gamle lejligheder. Kun en lille procentdel af de tidligere beboere vil have mulighed for at blive boende i området efter reoveringen.

Den anden mulighed vil være at reovere det gamle byggeri. Efter dette vil kun en lille del af beboerne have mulighed for at blive boende, da lejen vil stige. Kun en af mulighederne kan vælges.

Farmaceutisk videnskab

Forestil dig, at du er øverste chef i et farmaceutisk firma, der står overfor at kunne udvikle en medicin mod en livstruende men sjælden sygdom. At udvikle denne nye medicin vil koste firmaet millioner. Hvad gør du som chef?

Udvikler du medicinen på trods af, at det vil koste firmaet mere end det har råd til at investere, hvilket vil medføre dramatiske nedskæringer blandt medarbejderne, eller dropper du at udvikle denne medicin, og lader patienterne dø.

Fysik/Ingeniør

Lige nu er der en stor debat om klimaforandringer, der primært er forårsaget af det øgede CO₂ udslip til atmosfæren. En ofte foreslået løsning er brug af atomkraft. Vi har måske en ren energikilde om 30 år, men hvad skal vi gøre indtil da? Skal vi bygge atomkraftværker, eller fortsætte med at brænde fossilt brændstof? Og hvad med sikkerheden og deponi af det højradioaktive affald.

Læreruddannelse

En lærer skal vælge en destination for en klasse-ekskursion. Der er mange ting at tage højde for i planlægningen. En elev i klassen sidder i kørestol. Derudover er der en håndfuld elever der kommer fra hjem med belastede social-økonomiske forhold. Der er kun to mulige destinationer for ekskursionen:

- et klatrecenter nær skolen.
- et museumsbesøg i en by langt fra skolen.

Vælger læreren klatrecenteret, vil eleven der sidder i kørestol ikke have mulighed for at deltage på lige fod med de andre elever. Vælger læreren museumsbesøget, er det ikke alle elever der vil have mulighed for at deltage, da skolen ikke betaler transporten til museet.

En professionshøjskole har mulighed for at tilbyde et nyt kursus til de studerende, men har to kurser de ønsker at vælge imellem. Det første kursus fokuserer på særligt stærke elevers behov, mens det andet kursus handler om specialpædagogiske tilbud til fagligt udfordrede elever. Begge kurser indeholder vigtig viden for de lærerstuderende, og lige mange elever vil få gavn af de lærerstuderendes øgede kompetencer. Hvilket kursus skal professionshøjskolen vælge?